

Anne Bahnson:

# SKOLEFORMIDLING PÅ ETNOGRAFISK SAMLING

Siden begyndelsen af 60'erne har det været almindeligt, et etnografistuderende har formidlet etnografien til de danske skolebørn. Dette foregik i form af rundvisninger i museets samlinger. Når man betænker den dårlige akustik der var og er i disse rum, overdådigheden af genstande og de dårlige belysningsforhold, er det ikke svært at forestille sig, at det har været en noget utilfredsstillende oplysningsform, både for omviser og for tilhørere.

Med nyindretningen af afrika-samlingen i 1970 hvor hvert enkelt geografisk område blev tilrettelagt og udformet af den person, som senere skulle omvise i netop dette område, fik museums-omvisningerne en ny form.

I stedet for at gennemgå Afrika fra nord til syd i løbet af en time, kunne lærerne nu vælge et afgrænset geografisk område eller et bestemt emne.

Omviserne kunne nu blive i eet eller måske to rum; samtidig fik vi rådighed over et stort bord med stole, så eleverne kunne sidde ned og få demonstreret de museumsgenstande vi havde fået at arbejde med.

Ved at få tingene ud af monterne, og vise hvordan de har været anvendt, fratager man dem måske deres tidligere status af kunst-genstande eller kuriositeter. De bliver pludselig levendegjorte, og kan give tilhøreren en fornemmelse af deres tidligere

nødvendighed og brugbarhed i den pågældende kultur.

Næste fase blev nyopstillingen af eskimo-samlingen, hvor der i tilknytning og direkte forlængelse heraf, blev indrettet en skolestue samt en biograf. Og med oprettelsen af skolestuen, mener jeg, at den egentlige museumsundervisning med et pædagogisk sigte startede.

Det følgende er skrevet på grundlag af de erfaringer, jeg selv har erhvervet mig gennem ca. 10 års om- og undervisning på Etnografisk Samling, og kan derfor ikke tages som et udtryk for den samlede erfaring indhøstet på E.S.

Hovedparten af de klasser der bestiller undervisning i emnet Grønland er 3-5 klasser. I en forudgående samtale med læreren gør jeg denne klart, at børnene bør besøge museet i midten eller slutningen af det undervisningsforløb hvor de behandler det ønskede emne. Er det en skole i Københavnsområdet, beder jeg læreren besøge samlingen inden besøget, så han/hun er fortrolig med, hvad der findes i de enkelte udstillingsrum. Desuden gør jeg opmærksom på de emne-ark, der er udarbejdet; ark som behandler helt konkrete emner i tilknytning til udstillingen.

I håb om at lærer og elever er velforberedte den pågældende dag, henter jeg flokken i forhallen i Ny Vestergade.

Det skal lige indskydes her, at børnene ofte op-

fatter een, ikke som lærer eller vikar, men som en eller anden museumsgenstand eller et eller andet diffust med betegnelsen "Nationalmuseet".

Vi skal nu stå over for hinanden een eller to timer, vi kender overhovedet ikke hinanden, de ved ikke om jeg er "skrap" eller om montre-alarmerne går i gang hvis de rører ved mig. Jeg kender ikke de uheldige elementet eller de kvikke hoveder. Så i de minutter der går, fra jeg ser dem i forhallen, til de sidder bænket på hver sin stol i skolestuen, foretager jeg et observationsstudie af de 24 børn i lyn-tempo, så jeg nogenlunde får dannet mig et skøn over "hvordan de er" når vi starter.

I de første ca. 5 min., inden jeg rigtigt går i gang med den egentlige undervisning, prøver jeg børnene, for nogenlunde at vide hvilken baggrund de kommer med, og hvor meget de på forhånd ved. Uden disse oplysninger udtrykt af børnene selv; uden at de egentlig selv ved, at jeg krydsforhører dem, kan jeg nemlig ikke tilrettelægge undervisningsforløbet, så de får det maximale udbytte af det. Når dette forspil er færdigt, starter jeg en diasserie, som jeg viser på dagslysskærm, så der er lyst i rummet hele tiden.

Serien viser en række dagligdags situationer i et Vest-grønlandsk fangersamfund for ca. 250 år siden. De redskaber der anvendes i den pågældende situation

hiver jeg frem fra skabet, og får børnene til at fortælle hvad det er, hvad det er lavet af og hvordan det har været brugt. Der foregår altså til stadighed en dialog mellem mig og børnene, og jeg forsøger at få alle børnene med i denne dialog og aktiverer dem ved at henvende mig til dem allesammen, så der ikke sidder nogle og brænder inde med noget de gerne ville have sagt.

De får lov til at røre ved tingene og prøve deres anvendelse; bore huller med buebor, bore ild med ildbor (dog uden resultat) osv. På denne måde håber jeg at kunne give dem et indblik i en anden teknologisk anvendelse, og at fratage dem lidt af den opfattelse, at det kun er vores egen, der er den eneste brugbare. Da børn i denne aldersgruppe er meget spørgelystne, kommer vi ofte vidt omkring i relevante, og til tider også for det egentlige emne, mindre relevante ting. Alt i alt er børnene meget begejstrede, motiverede og ivrige efter aktivt at deltage i undervisningen. Som supplement til undervisningen, har vi på E.S. ca. 12 timer film fra Netsilik-eskimoerne delt op i 1/2-times film, der viser særlige arbejdsaktiviteter året rundt, og man ser nøje tingenes anvendelse i de rette omgivelser.

Større skoleklasser, 10 klasse, gymnasieklasser, HF og seminarieklasser, beder ofte om særlige emner, idet museumsundervisningen skal supplere andre

skolefag eksempelvis religion, historie o.m.a. Som emner kan nævnes livsopfattelse, nordboer, fangst-metoder, børneopdragelse, kvindens stilling.

Jeg kan naturligvis med de større klasser komme ind på, hvordan det gamle fangersamfund var i økologisk balance, mens indførelsen af den moderne teknolo-gi har medført rovdrift på de naturlige ressourcer. Hvordan sammenstødet mellem det gamle fangersamfund og den danske kolonialisme har medført mindreværds-komplekser og fremmedgørelse overfor eget sprog og kultur. Og komme ind på de senere års fremvækst af den grønlandske nationalisme.

Men det er ikke kun de førømtalte normale skole-vante elever som uden besvær kan indgå i et pædagogisk undervisningsforløb, jeg underviser.

Henvendelser fra institutioner under forskellige former for handicappede har vist, at der er behov for specialundervisning af disse børn og unge.

Til disse specialgrupper hører adfærdsvanskelige, åndsvage, blinde og døve. Disse børn og unge kræver naturligvis helt specielle undervisningsmetoder, men med de materialer og midler jeg kan tage i brug, har jeg erfaring for, at netop disse grupper har meget stort udbytte af besøget i Etnografisk Samlings skole-stue.

I rundvisningernes tid, havde vi ofte lærere der, når de skulle have sig en fritime, tog en tur på Nationalmuseet. Børnene var uforberedte, til tider

havde de overhovedet ikke beskæftiget sig med emnet, og var absolut ligeglade med hvad der foregik.

Disse klasser er heldigvis sjældne nu, bl.a. fordi vi gør opmærksom på, at museumsbesøget bør være et led i skolens undervisning.

Men skoleformidling er ikke kun museumsundervis-ning. De fleste besøgende skoleklasser går stadig selv gennem udstillingerne. Derfor bestræber vi os på at gøre nyopstillinger så overskuelige og pæda-gogiske som muligt. Genstandene belyses med fotos og instruktive tegninger, så børnene, forhåbentlig med de førømtalte emne-ark i hånden, er i stand til selv at gå igennem udstillingerne med rimeligt ud-bytte.

En helt tredje måde at formidle etnografi-n til skolebørn er at tage ud på skolerne og deltage ak-tivt i skolernes feature uger, hvor hele skolen deltager i et ugelangt emnearbejde. Underviseren fra E.S. tager ud på den pågældende skole i een eller flere dage, og bidrager med sin viden, i det plan-lagte program for feature ugens forløb.

Vi har i løbet af de sidste år erfaret, at muse-ums undervisningen er et berettiget og for eleverne relevant supplement til skolens undervisning. Så det er mit meget store ønske, at skolerne i langt større omfang, end det nu er tilfældet, vil benytte sig af muligheden for, at få børnene undervist i andre

lokaler og omgivelser, af andre stemmer, og af personer med en anden baggrund og indstilling til det pågældende emne.

Etnografisk Samling er et sted, der viser hvordan folk i andre verdensdele har boet, hvilke redskaber de har brugt, hvilken kultur de har haft. Men vi håber, ved at fortælle børnene disse ting, at vi har givet dem lidt bedre mulighed for at forstå nogle af de politiske, økonomiske og kulturelle konflikter, der eksisterer eller opstår i mange af disse "eksotiske" lande i dag.

Anne Bahnson

#### "HVAD HAR DU LÆRT PÅ INSTITUTTET I DAG?"

Den fuldstændige og uforkortede beretning om hvorledes KKC.BAST fødtes og skabte bestselleren: "Hvad har du lært i skolen i dag?"

#### Forhistorien.

30. august 1979 udkom på forlaget "Skarv" en bog med titlen: "Hvad har du lært i skolen i dag?". Bogens forfatter er KKC.BAST, et pseudonym, der dækker over 7 studerende.

Denne gruppe har sin oprindelse helt tilbage til efteråret 1976, hvor Susan Whyte kørte et 2.dels-kursus i "socialisering og familiestruktur". Kurset var en fortsættelse af Susan's kvindeturser. Det formede sig først og fremmest som en gennemgang af antropologiske socialiseringsteorier og teorier om uddannelse i u-lande. På holdet blev der dannet en række emnegrupper indenfor socialiserings-problematikken. Her opstod den gruppe, der senere skulle blive til skolebogsgruppen.

Vi ønskede at beskæftige os med socialisering i kolonialistisk sammenhæng. Det kom konkret til at dreje sig om uddannelsessystemer i u-lande, specielt i tidligere kolonier.

Vi arbejdede meget med bogen: "U-bildning. Skola och samhälle i Kina, Kuba, Tanzania och Vietnam." af Lilian Levin m.fl. (forlaget Raben och Sjögren). Vi kikkede også på Grønlands uddannelsessystem.

Gruppen mødtes både på instituttet og privat. Særlig det sidste, samt nogle lækre frokoster, gav gruppen en social basis, som har været med til at holde den sammen. Vi fungerede ikke blot fagligt, men også socialt godt sammen.

I vores diskussioner kom vi ind på, hvor tosset det er, at vores viden kun bliver formidlet til andre på instituttet (og ofte ikke engang det). Det akademiske miljø og det "videnskabelige" sprog på instituttet er nogle af grundene til denne kedelige tendens. Vi var enige om, at vi gerne ville bryde dette, og lave noget, som kunne bruges ud over vores egne cirkler.

Dette blev dog i første omgang ikke til noget. Gruppens arbejde løb ud i sandet ca. marts 1977, på grund af ????